

Vote électronique

Il Grischun lavura vi da la soluziun per l'avegnir

■ (cc) A partir dals onns 2019/20 duain tut las votantas e tut ils votants dal Grischun pudair votar ed eleger er sin via electronica. Ensemen cun sis auters chantuns lavura il Grischun vi d'in sistem segir per vote électronique ch'è vegnì sviluppà vinavant tecnicamain. Il project vegn sustegnì da la confederaziun.

Dapi l'onn 2010 fa il Grischun – sco in da plirs chantuns da pilot – tests cun il vote électronique. Dapi lura han las Svizras ed ils Svizzers a l'exteriur, ch'èn registrads en il Grischun, pudì votar sin via electronica sur l'internet a chaschun da dudesch votaziuns federalas e chantunalas. Er per las elecziuns dal cussegl naziunal 2011 èn las vuschs da l'exteriur vegnidas eruidas en tala moda. Grazia al vote électronique han las Svizras ed ils Svizzers a l'exteriur pudì far diever da lur dretgs politics sur grondas distanzas, ma senza lungas vias postalas. Igl è evident ch'els èn vegnids tschernids sco «gruppa da piunier» per il vote elettronique.

Per votar ed eleger sin via electronica dovra il Grischun actualmain in sistem da computer ch'è vegnì sviluppà aposta per quest intent ensemen cun sis auters chantuns. Quest sistem vegn sviluppà vinavant cuntinuadamain dal consorzi, al qual auters chantuns vegnan a sa participar. Cun meglierar ils standards da segirezza, ch'èran gia auts, duai daventar pussaivel da cuntanscher la finamira ch'il cussegl federal ha prendì en mira la stad 2013: l'introducziun cumplexsiva dal vote électronique per tut las votantas e tut ils votants. Il vote électronique duai da

Ensemen cun sis auters chantuns lavura il Grischun vi d'in sistem segir per vote électronique ch'è vegnì sviluppà vinavant tecnicamain.

KEYSTONE

ventar il terz chanal da votaziun sper la votaziun a l'urna e sper la votaziun per corrispondenza ed avair il medem status sco quellas. Igl è in instrument per la democrazia dal 21. tschientaner che resguarda il svilup social e tecnologic cun novas furmas da communicaziun e da participaziun.

Grazia al vote électronique pon las votantas ed ils votants sa participar a las elecziuns ed a las votaziuns independetamain dal temp e dal lieu. Far diever dal dretg da votar e d'eleger daventa anc pli attractiv. Umans cun impediments, en spezial cun impediments da la vesida, pon per l'emprima giada vuschar en moda autonoma. Sin via electronica n'èn vuschs nunvalaivlas betg pussaivlas. Ed er l'elavuraziun da las vuschs entradas è

pli segira cumpareglià cun l'endataziun manuala dals cedels da votar en in sistem.

Segirezza maximala e trasparenza

Tar il vote électronique vala il princip «segirezza avant sveltezza» – quai ha er il cussegl federal fixà sco basa per introducir il proxims onns la votaziun electronica per tut las votantas e tut ils votants. La confederaziun permetta las votaziuns cun vote électronique e coordinescha ils projects chantunals. Ils chantuns èn responsabels per l'organisaziun e la realisaziun da las votaziuns. En stretga collavuraziun cun la chanzlia federala vegni procurà che las pretensiuns envers la segirezza e la trasparenza vegnian observadas. Per il chantun Grischun èsi cler ch'il vote elettronique vegn mo realisà per tut las votantas e

tut ils votants dal Grischun, sche tut las dumondas en connex cun la segirezza e la trasparenza èn scleridas dal tutfatg. Gia oz ademplescha il sistem da computer, che vegn utilisà dal consorzi, auts standards da segirezza. La singula votaziun vegn fatga en moda codada. Ella è segirada cun plirs codes e simbols da segirezza ch'èn enconuschents mo a la votanta u al votant. Da nov daventa il resultat verifitgabel. Per mintga singula votaziun survegn la votanta u il votant in code da verificaziun. Il transfer da las datas vegn protegi supplementarmain cunter interenziuns da dadora.

Extensiun en etappas

Il cussegl grond dal Grischun vegn probablmain a s'occupar l'onn 2014 dal tema «vote électronique». Per extender il sistem sto il parlament conceder ils credits necessaris. La finamira da la regenza è quella da dar fin l'onn 2019/2020 a tut las votantas ed a tut ils votants dal Grischun la pussaivladad da far diever dal vote électronique. Previsas èn las suandantas etappas:

- fin il 2015: cuntinuaziun dals tests cun las Svizras ed ils Svizzers a l'exteriur
- 2016 fin 2019: emprovas en etappas en vischnancas da pilot cun Grischunas e Grischuns che vivan qua
- a partir dal 2019/20: introducziun per tut las votantas e tut ils votants dal Grischun

Ultra da quai èsi previs d'extender il vote électronique a partir da l'onn 2016 sin tut ils plauns statals. Las votantas ed ils votants na duain betg mo pudair votar

sin via electronica sco fin ussa davart projects da votaziun federalas e chantunals, mabain er davart projects communs.

Stimaziun dals custs

Ils custs per sviluppar il sistem da vote électronique vegnan surpigliads comunablamain dals chantuns dal consorzi. Il chantun Grischun ha pajà fin ussa var 100 000 francs vi dals custs da svilup. Per las ultimas 12 votaziuns e per las elecziuns dal cussegl naziunal 2011 èn resultads custs da gestiun supplementars da circa 120 000 francs. Vi da las lavurs da svilup per il sistem da vote électronique da la segunda generaziun en la perioda dals onns 2014 fin 2018 vegn il Grischun probablmain a sa participar cun 200 000 francs – tut tenor il dumber da chantuns en il consorzi. Plinavant resultant custs per l'organisaziun entaifer il chantun, per l'equipament e per la scolaziun da las vischnancas da var 400 000 francs sco er custs da gestiun e da scrutini annuals da circa 30 000 francs.

Bain infurmà grazia al video

Tge che vote électronique è e co ch'i funcziuna, mussa in video da la chanzlia chantunala dal Grischun. En il film, ch'è producì en tut las trais linguas chantunalas, na vegnan betg mo a pled las persunas responsablas da la confederaziun e dal chantun, mabain er Svizras e Svizzers a l'exteriur. Ultra da quai vegni mussà, tge stgalims da segirezza ch'èn d'absolver, sch'ins votescha sin via electronica.